

Răzvan E. Miuțescu

Răzvan E. Miuțescu este un avocat de succes, asociat al societății de avocați Gorman & Williams din Baltimore, Maryland, Statele Unite

ale Americii. Este licențiat al Facultății de drept din cadrul University of Notre Dame din statul american Indiana.

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dvs., de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după anul 1989?

Nu am nicio îndoială, și îi mulțumesc lui Dumnezeu că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989. La vârsta de 10 ani, cât aveam în decembrie 1989, nu am priceput magnitudinea schimbării care a început în acea perioadă. Totuși, am înțeles, uitându-mă la televizor, molipsindu-mă de bucuria abia reținută a celor din jur, și simțind atmosfera socială de nedescris din zilele imediat următoare execuției fostului dictator – îmi vine în minte un sentiment de speranță amestecată cu neliniște și incertitudine – că noi toți, că eu, am scăpat de ceva urât și de temut.

România de azi este foarte diferită. România este un stat democratic.

Locuiesc în Statele Unite din 1998, dar vizitez România des; de cel puțin două, poate chiar trei ori pe an. În ultimii doisprezece ani, nu am putut să nu observ, la intervale de șase luni, schimbările înspre bine ce au avut loc și continuă să aibe loc în țară: dezvoltarea economică, investițiile străine, îmbunătățirea (într-o oarecare măsură) a infrastructurii rutiere, competiția firmelor private românești și străine pe piață, diversitatea bunurilor de consum etc. Am observat, însă, și dificultățile întâmpinate de o democrație nouă, lipsită de punctele de reper valorice pe care istoria le oferă democrațiilor mai vechi. Aceste dificultăți care au dus nu de puține ori la deziluzii și frustrări. Nu rareori am întâlnit întrebarea (retorică) „Încotro se îndreaptă țara asta?” sau întrebarea (neretică) „Ce să facem să se schimbe ceva?”.

Schimbarea regimului politic în România de la unul dictatorial în unul democratic s-a reflectat prin necesitate și în magistratură, care este un pilon fundamental al ramurii judiciare a guvernului român. Nu cred că ar putea cineva argumenta serios că magistratura de azi nu este semnificativ diferită de cea dinainte de 1989.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după

căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Nu pot să vă răspund la această întrebare, din două motive. În primul rând, nu am competența să răspund, pentru că nu sunt nici politolog, nici istoric și nici sociolog. Soluțiile Germaniei și ale țărilor estice, cu metode mai puțin radicale, ca și Polonia, de exemplu, au fost experimente ale căror rezultate se văd astăzi. Rezultatele acestea ne dau o oarecare indicație despre ce și cum ar fi trebuit să se facă în România. În același timp, dacă România ar fi fost să aleagă soluția Germaniei, ar fi trebuit s-o facă în 1990. Acum e cam târziu și, poate, incorect să începem astfel de experimente. Eu suspectez că în final ne vom rezuma la întrebarea „Ce ar fi trebuit făcut?” și vom fi nevoiți să ne mulțumim cu răspunsuri teoretice.

În al doilea rând, nu am competența să răspund, pentru că eu nu am trăit ca adult vremurile grele. Mulțumind din nou lui Dumnezeu, pot să spun că eu nu am cunoscut niciodată frica. Nu mi-a fost niciodată teama că vorbele și faptele pe care le spun și le fac de bună-credință, cu conștiința împacată, mă pot înfunda într-un beci unde o bestie nefericită mă bate cu pumnii sau cu ranga. Nu ar fi corect să-i judec pe alții. M-as minți dacă aş spune că eu, în locul lor, al magistraților care au colaborat cu serviciile Securității, nu aş fi făcut-o *niciodată*. Îmi place să cred că aş fi rezistat încrâncenat colaborării. Dar de la vorbe și ipoteze până la fapte este cale lungă. Și, până la urmă, câți n-au fost comuniști? După 20 de ani, haideți să-i judecăm pe judecători după merit, după ce sunt astăzi, nu după ce au fost într-un sistem anormal și crud.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Atât în România, cât și altundeva în lume, este normal ca puterea politică să influențeze magistratura într-o oarecare măsură. Numirea politică a magistraților într-un stat democratic nu este neapărat un lucru negativ. Și în Statele Unite, judecătorii federali (cu mici excepții, precum judecătorii de cazuri de insolvență) sunt numiți de Președinte (executiv) și aprobați de Senat (legislativ). De obicei, judecătorii numiți sunt fie membri înscriși în partidul din care face Președintele, fie susținători ai acestui partid. Dar, important, acesta nu este singurul criteriu. Judecătorii federali sunt, de asemenea, selectați pe bază de competență profesională. În ciuda factorului politic, spre meritul Statelor Unite, pot să spun că judecătorii federali au o binemeritată reputație de competență și calitate profesională ridicată. În cazul în care un judecător federal se dovedește a fi sub nivelul așteptărilor, electoratul american este surprinzător de eficient în a pedepsi în ziua alegerilor partidul căruia judecătorul respectiv îi aparține.

În ce privește controlul asupra magistraților, nu pot să mă exprim pentru că nu cunosc sistemul îndeaproape. Din experiența mea, pot doar să vă spun că un magistrat controlat nu poate fi și un magistrat competent. În România de azi, nu există o scuză acceptabilă pentru sacrificarea independenței magistratului. Regimul de frică a dispărut în 1989. În schimb, ar fi necinstit din partea mea să omit să spun că aud, poate prea des, despre corupția din magistratură. Să se fi înlocuit frica cu banul?

4. Dacă ar trebui să va adresați unei instanțe din România pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem în general, și în magistrat în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un magistrat și ceea ce el este, în realitate?

Magistrații sunt nu rareori ținta nemeritatelor nemulțumiri cauzate de factori care sunt externi corpului de magistrați. În orice litigiu, de obicei, o parte pierde și cealaltă câștigă. Pe lângă aceasta, înțeleg că în România regulile de procedură nu sunt un ideal al eficienței, frustrând adeseori interesele ambelor părți. Și, în plus, legislația (cel puțin cea comercială) nu este întotdeauna bine adaptată sistemului de piață. Nu e surprinzător că magistratul e ales ca țap ispășitor de multe ori.

Bineînțeles, nu înseamnă că magistrații sunt nepătați. Nu pot să neg semnul de întrebare legat de independența magistraților.

Totuși, cu mici rețineri, am încredere în sistem și în magistrați. În primul rând, faptul că magistrați ca și dumneavoastră pun întrebări de genul pe care mi le-ați pus aici îmi dă încrederea că magistratura în România merge în direcția bună. Faptul că acest dialog există este un lucru foarte important și promițător. În al doilea rând, văd încrederea și entuziasmul magistraților tineri, din generația mea, care vor și își

doresc un corp al magistraților cu o reputație mai bună. Am speranțe imense în generația tânără din România.

5. Ce ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Nu sunt magistrat. Nu e locul meu să comentez asupra rolului unui magistrat. Dar știu că un magistrat, ca și mine, este un om, un cetățean cu responsabilități civice. Ca om, un magistrat are datorii civice față de semenii, față de societatea în care trăiește și față de meseria pe care o profesază. Din acest punct de vedere, corpul magistraților, ca și corpul medicilor sau oricare alt corp profesional și-ar îmbunătăți comunitatea prin promovarea indivizilor pe bază de merit și competență. Cum ar avea cineva curajul să se atingă de independența unui corp profesional de oameni integri, inteligenți, conștiincioși, muncitori și credincioși? În Statele Unite, cel puțin, foarte, foarte greu.

15 decembrie 2010

Interviuri realizate de Dragoș Călin